

DIREKTIVA 2014/57/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 16. travnja 2014.****o kaznenopravnim sankcijama za zlouporabu tržišta (Direktiva o zlouporabi tržišta)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 83. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon proseljivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Za integrirano i učinkovito financijsko tržište te veće povjerenje ulagatelja potreban je integritet tržišta. Nesmetano funkcioniranje tržišta vrijednosnih papira i povjerenje javnosti u tržišta preduvjeti su za gospodarski rast i blagostanje. Zlouporaba tržišta šteti integritetu financijskih tržišta i narušava povjerenje javnosti u vrijednosne papire, izvedenice i referentne vrijednosti.
- (2) Direktivom 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ upotpunjen je i ažuriran pravni okvir Unije za zaštitu integriteta tržišta. Njome se također od država članica zahtijevalo da osiguraju da nadležna tijela imaju ovlast utvrđivanja i istraživanja zlouporabe tržišta. Ne dovodeći u pitanje pravo država članica da izriču kaznenopravne sankcije, Direktivom 2003/6/EZ od država članica također se zahtijevalo da osiguraju mogućnost poduzimanja odgovarajućih administrativnih mjera ili izricanja administrativnih sankcija protiv osoba odgovornih za povrede nacionalnih pravila kojima se navedena Direktiva provodi.
- (3) U izvješću od 25. veljače 2009. Skupine na visokoj razini o financijskom nadzoru u EU-u, pod predsjedanjem Jacquesa de Larosièrea („De Larosièreova skupina“), dana je preporuka da solidan bonitetni okvir i okvir obavljanja djelatnosti u financijskom sektoru moraju biti utemeljeni na snažnim sustavima nadzora i sankcioniranja. Zato De Larosièreova skupina smatra da nadzorna tijela moraju raspolagati dovoljnim ovlastima za djelovanje te da bi osim toga trebali postojati jednakovrijedni, snažni i odvratajući sustavi sankcioniranja svih financijskih kaznenih djela u okviru kojih bi sankcije trebalo djelotvorno izvršavati s ciljem očuvanja integriteta tržišta. De Larosièreova skupina zaključila je da su sustavi sankcioniranja u državama članicama općenito slabi i heterogeni.

⁽¹⁾ SL C 161, 7.6.2012., str. 3.

⁽²⁾ SL C 181, 21.6.2012., str. 64.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 4. veljače 2014. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 14. travnja 2014.

⁽⁴⁾ Direktiva 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o trgovanju na temelju povlaštenih informacija i manipuliranju tržištem (zlouporabi tržišta) (SL L 96, 12.4.2003., str. 16.).

- (4) Za zakonodavni okvir u vezi sa zluporabom tržišta koji dobro funkcionira potrebna je djelotvorna provedba. Ocjenjivanje nacionalnih sustava administrativnih sankcija u okviru Direktive 2003/6/EZ pokazalo je da nemaju sva nacionalna nadležna tijela na raspolaganju cjelovit skup ovlasti za osiguravanje odgovarajućih sankcija kao odgovor na zluporabu tržišta. Posebno, nisu sve države članice predvidjele novčane administrativne sankcije za trgovanje na temelju povlaštenih informacija i manipuliranje tržištem, a države članice imale su sankcije vrlo različitih visina. Stoga je potreban novi zakonodavni akt kako bi se osigurala zajednička minimalna pravila širom Unije.
- (5) Usvajanje administrativnih sankcija u državama članicama dosad se pokazalo kao nedovoljno za osiguravanje pridržavanja pravila o sprečavanju zluporabe tržišta i borbi protiv nje.
- (6) Bitno je da se pridržavanje pravila o zluporabi tržišta ojača pomoću raspoloživosti kaznenopravnih sankcija koje iskazuju jači oblik društvene osude nego što je to slučaj s administrativnim sankcijama. Kvalificiranjem barem ozbiljnih oblika zluporabe tržišta kao kaznenih djela postavljaju se jasne granice za vrste postupaka koji se smatraju posebno neprihvatljivima te se javnosti i potencijalnim počiniteljima šalje poruka da nadležna tijela takve postupke shvaćaju vrlo ozbiljno.
- (7) Nisu sve države članice predvidjele kaznenopravne sankcije za neke oblike ozbiljnih povreda nacionalnog prava kojim se provodi Direktiva 2003/6/EZ. Različitim pristupima država članica ugrožava se ujednačenost uvjeta poslovanja na unutarnjem tržištu i može se dati poticaj osobama da počine djelo zluporabe tržišta u državama članicama koje nisu predvidjele kaznenopravne sankcije za takva djela. Uz to do sada u Uniji nije bilo zajedničkog shvaćanja o tome koja se ponašanja smatraju ozbiljnom povredom pravila o zluporabi tržišta. Stoga bi trebalo utvrditi minimalna pravila za definiranje kaznenih djela koja su počinile fizičke osobe, odgovornost pravnih osoba te relevantne sankcije. Zajednička minimalna pravila također bi omogućila korištenje djelotvornijih metoda istrage i djelotvorniju suradnju unutar države članice i među državama članicama. S obzirom na financijsku krizu, očito je da manipuliranje tržištem potencijalno može nauditi životima milijuna ljudi. Skandal u vezi s kamatnom stopom Liborom, koji se odnosio na ozbiljan slučaj manipulacije referentnim vrijednostima, pokazao je da relevantni problemi i pravne praznine znatno utječu na povjerenje u tržište i da ulagateljima mogu prouzročiti velike gubitke te narušiti realno gospodarstvo. Nedostatak zajedničkih sustava kaznenopravnih sankcija širom Unije omogućava onima koji su odgovorni za zluporabu tržišta da iskorištavaju manje stroge sustave u nekim državama članicama. Izricanje kaznenopravnih sankcija za zluporabu tržišta imat će povećani odvraćajući učinak na moguće kršitelje.
- (8) Uvođenje kaznenopravnih sankcija u svim državama članicama barem za ozbiljna djela zluporabe tržišta stoga je ključno za osiguravanje djelotvorne provedbe politike Unije u području borbe protiv zluporabe tržišta.
- (9) Kako bi područje primjene ove Direktive bilo u skladu s područjem primjene Uredbe (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, trgovanje vlastitim dionicama u programima otkupa i trgovanje vrijednosnim papirima ili povezanim instrumentima za stabilizaciju vrijednosnih papira; transakcije, nalozi ili postupci pri provedbi monetarne politike, tečajne politike ili politike upravljanja javnim dugom; aktivnosti u vezi s emisijskim jedinicama poduzete u skladu s klimatskom politikom Unije; i aktivnosti poduzete u provedbi zajedničke poljoprivredne politike Unije i zajedničke ribarstvene politike Unije, trebali bi biti izuzeti od ove Direktive.
- (10) Države članice trebale bi biti obvezne okvalificirati kao kaznena djela barem ozbiljna djela trgovanja na temelju povlaštenih informacija, manipuliranja tržištem te nezakonitog objavljivanja povlaštenih informacija kada su ona počinjena s namjerom.
- (11) Za potrebe ove Direktive, trgovanje na temelju povlaštenih informacija i nezakonito objavljivanje povlaštenih informacija trebali bi se smatrati ozbiljnima u slučajevima kao što su oni u kojima postoji velik utjecaj na integritet tržišta, stvarnu ili potencijalnu proizašlu dobit ili izbjegnuti gubitak, visinu štete nanesene tržištu, ili ukupnu vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje. Ostale okolnosti koje bi se mogle uzeti u obzir su, primjerice, slučaj kada je kazneno djelo počinjeno u okviru kriminalne organizacije ili kada je osoba ranije već počinila takvo djelo.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zluporabi tržišta (Uredba o zluporabi tržišta) i stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Vijeća i Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (vidjeti str. 1. ovog Službenog lista).

- (12) Za potrebe ove Direktive, manipuliranje tržištem trebalo bi se smatrati ozbiljnim u slučajevima kao što su oni u kojima postoji velik utjecaj na integritet tržišta, stvarnu ili potencijalnu proizašlu dobit ili izbjegnuti gubitak, visinu štete nanesene tržištu, razinu promjene vrijednosti financijskog instrumenta ili promptnog ugovora za robu ili iznos prvotno korištenih sredstava, ili kada je manipuliranje počinila osoba koja je zaposlena u financijskom sektoru ili u nadzornom ili regulatornom tijelu ili ondje radi.
- (13) Zbog negativnog utjecaja pokušaja trgovanja na temelju povlaštenih informacija i pokušaja manipuliranja tržištem na integritet financijskih tržišta i na povjerenje ulagatelja u ta tržišta, ti bi postupci također trebali biti kažnjivi kao kazneno djelo.
- (14) Ovom Direktivom države članice trebalo bi obvezati da u svojim nacionalnim pravima predvide kaznenopravne sankcije u vezi s trgovanjem na temelju povlaštenih informacija, manipuliranjem tržištem i nezakonitim objavljivanjem povlaštenih informacija na koje se ova Direktiva primjenjuje. Ovom Direktivom ne bi se trebale uvesti obveze u vezi s primjenom tih sankcija ili bilo kojeg drugog raspoloživog sustava kaznenog progona na pojedinačne slučajeve.
- (15) Ovom bi se Direktivom od država članica također trebalo tražiti da osiguraju kažnjivost poticanja na počinjenje kaznenog djela i pomaganja u počinjenju kaznenog djela.
- (16) Kako bi sankcije za kaznena djela iz ove Direktive bile učinkovite i odvraćajuće, u njoj bi se trebala odrediti minimalna razina maksimalnog trajanja kazne zatvora.
- (17) Ova bi se Direktiva trebala primjenjivati uzimajući u obzir pravni okvir uspostavljen Uredbom (EU) br. 596/2014 i njezinim provedbenim mjerama.
- (18) Kako bi se osigurala djelotvorna provedba europske politike za osiguravanje integriteta financijskih tržišta utvrđene u Uredbi (EU) br. 596/2014, države članice trebale bi proširiti odgovornost za kaznena djela predviđena u ovoj Direktivi na pravne osobe izricanjem kaznenopravnih i nekaznenopravnih sankcija ili drugih mjera koje su učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće, primjerice onih predviđenih u Uredbi (EU) br. 596/2014. Te sankcije ili druge mjere mogu uključivati objavljivanje konačne odluke o sankciji, zajedno s identitetom odgovorne pravne osobe, uzimajući u obzir temeljna prava, načelo proporcionalnosti i rizike za stabilnost financijskih tržišta i istraga koje su u tijeku. Države članice bi, prema potrebi te ako je u nacionalnom pravu predviđena kaznena odgovornost pravnih osoba, tu kaznenu odgovornost trebale u skladu s nacionalnim pravom proširiti na kaznena djela predviđena u ovoj Direktivi. Ovom Direktivom države članice ne bi se trebale spriječiti u objavljivanju konačnih odluka o odgovornosti ili sankcijama.
- (19) Države članice trebale bi poduzeti potrebne mjere kako bi osigurale da tijela kaznenog progona, pravosudna tijela i druga nadležna tijela odgovorna za provođenje istrage ili kazneno gonjenje kaznenih djela predviđenih u ovoj Direktivi imaju mogućnost korištenja djelotvornih istražnih alata. Uzimajući u obzir, između ostalog, načelo proporcionalnosti, korištenje takvih alata u skladu s nacionalnim pravom trebalo bi biti razmjerno prirodi i ozbiljnosti kaznenih djela u vezi s kojima se provodi istraga.
- (20) S obzirom na to da ova Direktiva utvrđuje minimalna pravila, države članice slobodne su donijeti ili održavati stroža pravila kaznenog prava za zlouporabu tržišta.
- (21) Države članice primjerice mogu manipuliranje tržištem koje je počinjeno iz svjesnog ili nesvjesnog nehaja okvalificirati kao kazneno djelo.
- (22) Obvezama iz ove Direktive za predviđanje sankcija za fizičke osobe i za pravne osobe u njihovu nacionalnom pravu države članice ne izuzimaju se iz obveze da u nacionalnom pravu predvide administrativne sankcije i druge mjere za kršenja predviđena u Uredbi (EU) br. 596/2014, osim ako su države članice odlučile, u skladu s Uredbom (EU) br. 596/2014, u svojem nacionalnom pravu predvidjeti samo kaznenopravne sankcije za takva kršenja.

- (23) Područje primjene ove Direktive određuje se tako da dopunjuje i osigurava djelotvornu provedbu Uredbe (EU) br. 596/2014. Budući da bi kaznena djela počinjena s namjerom i barem u ozbiljnim slučajevima trebala biti kažnjiva u skladu s ovom Direktivom, za izricanje sankcija za kršenja Uredbe (EU) br. 596/2014 ne zahtijeva se dokazivanje namjere niti da su okvalificirana kao ozbiljna. Prilikom primjene nacionalnog prava za prenošenje ove Direktive, države članice trebale bi osigurati da izricanje kaznenopravnih sankcija za kaznena djela u skladu s ovom Direktivom i administrativnih sankcija u skladu s Uredbom (EU) br. 596/2014 ne dovede do kršenja načela *ne bis in idem*.
- (24) Ne dovodeći u pitanje opća pravila nacionalnog kaznenog prava u području primjene i izvršavanja kazni u skladu s konkretnim okolnostima svakog pojedinog slučaja, izricanje sankcija trebalo bi biti proporcionalno, uzimajući u obzir ostvarenu dobit ili izbjegnuti gubitak osoba koje se smatraju odgovornima, kao i štetu prouzročenu kaznenim djelom drugim osobama te, prema potrebi, funkcioniranju tržišta ili širem gospodarstvu.
- (25) S obzirom na to da cilj ove Direktive, to jest osiguravanje raspoloživosti kaznenopravnih sankcija barem za ozbiljnu zlouporabu tržišta širom Unije, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinaka ove Direktive on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (26) Jačanje prekograničnih aktivnosti zahtijeva djelotvornu i učinkovitu suradnju između nacionalnih tijela koja su nadležna za istragu i progon u vezi s kaznenim djelima zlouporabe tržišta. Organizacija i nadležnosti tih nacionalnih tijela u različitim državama članicama ne bi smjele biti prepreka njihovoj suradnji.
- (27) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima (Povelja), kako su priznata u UEU-u. Ona bi se posebno trebala primjenjivati poštujući pravo na zaštitu osobnih podataka (članak 8.), slobodu izražavanja i informiranja (članak 11.), slobodu poduzetništva (članak 16.), pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje (članak 47.), pretpostavku nedužnosti i pravo na obranu (članak 48.), načela zakonitosti i razmjernosti kaznenih djela i kazni (članak 49.) i pravo da se ne bude dva puta suđen ili kažnjen u kaznenom postupku za isto kazneno djelo (članak 50.).
- (28) Pri provedbi ove Direktive države članice trebale bi osigurati postupovna prava osumnjičenika ili okrivljenika u kaznenom postupku. Njihovim obvezama u skladu s ovom Direktivom ne dovode se u pitanje njihove obveze u skladu s pravom Unije u području postupovnih prava u kaznenom postupku. Nijednom odredbom ove Direktive ne namjerava se ograničiti sloboda tiska ili sloboda izražavanja u medijima u mjeri u kojoj su one zajamčene u Uniji i državama članicama, posebno u skladu s člankom 11. Povelje i drugim relevantnim odredbama. To bi posebno trebalo naglasiti u odnosu na objavljivanje povlaštenih informacija u skladu s odredbama o takvom objavljivanju u ovoj Direktivi.
- (29) Ne dovodeći u pitanje članak 4. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog UEU-u i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU), Ujedinjena Kraljevina neće sudjelovati u donošenju ove Direktive te ona stoga za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.
- (30) U skladu s člancima 1., 2., 3. i 4. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog UEU-u i UFEU-u, Irska je obavijestila o svojoj želji da sudjeluje u donošenju i primjeni ove Direktive.
- (31) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženom UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona stoga za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.

(32) Europski nadzornik za zaštitu podataka dostavio je mišljenje 10. veljače 2012. ⁽¹⁾,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom Direktivom uspostavljaju se minimalna pravila za kaznenopravne sankcije za trgovanje na temelju povlašćenih informacija, za nezakonito objavljivanje povlašćenih informacija i za manipuliranje tržištem kako bi se osigurao integritet financijskih tržišta u Uniji te povećali zaštita ulagatelja i povjerenje u ta tržišta.

2. Ova Direktiva primjenjuje se na sljedeće:

- (a) financijske instrumente koji su uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu ili za koje je podnesen zahtjev za uvrštenje za trgovanje na uređenom tržištu;
- (b) financijske instrumente kojima se trguje na multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP), koji su uvršteni za trgovanje na MTP-u ili za koje je podnesen zahtjev za uvrštenje za trgovanje na MTP-u;
- (c) financijske instrumente kojima se trguje na organiziranoj trgovinskoj platformi (OTP);
- (d) financijske instrumente koji nisu obuhvaćeni točkom (a), (b) ili (c), a čija cijena ili vrijednost ovisi o cijeni ili vrijednosti ili utječe na cijenu ili vrijednost financijskog instrumenta iz tih točaka, uključujući, ali ne ograničavajući se na, ugovore o razmjeni na osnovi nastanka statusa neispunjenja obveza i ugovore za razlike.

Ova Direktiva također se primjenjuje na postupke ili transakcije, uključujući ponude, u vezi s dražbama na dražbovnoj platformi koja je odobrena kao uređeno tržište emisijskih jedinica ili drugih proizvoda na dražbi koji se na njima temelje, uključujući i kada proizvodi na dražbi nisu financijski instrumenti, u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 1031/2010 ⁽²⁾. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe koje se odnose na ponude podnesene u kontekstu dražbe, sve odredbe u ovoj Direktivi koje se odnose na naloge za trgovanje primjenjuju se na takve ponude.

3. Ova se Direktiva ne primjenjuje na:

- (a) trgovanje vlastitim dionicama u programima otkupa kada se to trgovanje provodi u skladu s člankom 5. stavcima 1., 2. i 3. Uredbe (EU) br. 596/2014;
- (b) trgovanje vrijednosnim papirima ili povezanim instrumentima, kako je navedeno u članku 3. stavku 2. točkama (a) i (b) Uredbe (EU) br. 596/2014, za stabilizaciju vrijednosnih papira kada se to trgovanje provodi u skladu s člankom 5. stavcima 4. i 5. te Uredbe;
- (c) transakcije, naloge ili postupke koji se provode u svrhe monetarne politike, tečajne politike ili politike upravljanja javnim dugom u skladu s člankom 6. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 596/2014, transakcije, naloge ili postupke provedene u skladu s njezinim člankom 6. stavkom 2., aktivnosti u okviru klimatske politike Unije u skladu s njezinim člankom 6. stavkom 3. ili aktivnosti u okviru zajedničke poljoprivredne politike Unije ili zajedničke ribarstvene politike Unije u skladu s njezinim člankom 6. stavkom 4.

4. Članak 5. primjenjuje se i na:

- (a) promptne ugovore za robu, koji nisu veleprodajni energetske proizvodi, ako transakcija, nalog ili postupak utječe na cijenu ili vrijednost financijskog instrumenta iz stavka 2. ovog članka;

⁽¹⁾ SL C 177, 20.6.2012., str. 1.

⁽²⁾ Uredba Komisije (EU) br. 1031/2010 od 12. studenoga 2010. o rasporedu, upravljanju i drugim aspektima dražbi emisijskih jedinica stakleničkih plinova prema Direktivi 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice (SL L 302, 18.11.2010., str. 1.).

- (b) vrste financijskih instrumenata, uključujući ugovore o izvedenicama ili izvedene instrumente za prijenos kreditnog rizika ako transakcija, nalog, ponuda ili postupak utječe na cijenu ili vrijednost promptnog ugovora za robu kod kojeg cijena ili vrijednost ovise o cijeni ili vrijednosti tih financijskih instrumenata;
- (c) postupak u vezi s referentnim vrijednostima.

5. Ova se Direktiva primjenjuje na sve transakcije, naloge ili postupke u vezi s bilo kojim financijskim instrumentom, kako je naveden u stavcima 2. i 4., bez obzira na to odvija li se ta transakcija, nalog ili postupak na mjestu trgovanja ili ne.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „financijski instrument” znači financijski instrument prema definiciji iz članka 4. stavka 1. točke 15. Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
2. „promptni ugovor za robu” znači promptni ugovor za robu prema definiciji iz članka 3. stavka 1. točke 15. Uredbe (EU) br. 596/2014;
3. „program otkupa” znači trgovanje vlastitim dionicama u skladu s člancima od 21. do 27. Direktive 2012/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾;
4. „povlaštene informacije” znači informacije u smislu članka 7. stavaka od 1. do 4. Uredbe (EU) br. 596/2014;
5. „emisijske jedinice” znači emisijske jedinice kako su opisane u Prilogu I. odjeljku C točki 11. Direktive 2014/65/EU;
6. „referentna vrijednost” znači referentna vrijednost prema definiciji iz članka 3. stavka 1. točke 29. Uredbe (EU) br. 596/2014;
7. „prihvaćena tržišna praksa” znači posebna tržišna praksa koju je prihvatilo nadležno tijelo države članice u skladu s člankom 13. Uredbe (EU) br. 596/2014;
8. „stabilizacija” znači stabilizacija prema definiciji iz članka 3. stavka 2. točke (d) Uredbe (EU) br. 596/2014;
9. „uređeno tržište” znači uređeno tržište prema definiciji iz članka 4. stavka 1. točke 21. Direktive 2014/65/EU;
10. „multilateralna trgovinska platforma” ili „MTP” znači multilateralna trgovinska platforma prema definiciji iz članka 4. stavka 1. točke 22. Direktive 2014/65/EU;
11. „organizirana trgovinska platforma” ili „OTP” znači organizirana trgovinska platforma prema definiciji iz članka 4. stavka 1. točke 23. Direktive 2014/65/EU;
12. „mjesto trgovanja” znači mjesto trgovanja prema definiciji iz članka 4. stavka 1. točke 24. Direktive 2014/65/EU;

⁽¹⁾ Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2011/61/EU i Direktive 2002/92/EZ (vidjeti str. 349. ovog Službenog lista).

⁽²⁾ Direktiva 2012/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o usklađivanju zaštitnih mjera koje, radi zaštite interesa članova i trećih osoba, države članice zahtijevaju od trgovačkih društava u smislu drugog stavka članka 54. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u pogledu osnivanja javnih društava s ograničenom odgovornošću i održavanja i promjene njihovog kapitala, a s ciljem ujednačavanja tih zaštitnih mjera (SL L 315, 14.11.2012., str. 74.).

13. „veleprodajni energetski proizvod” znači veleprodajni energetski proizvod prema definiciji iz članka 2. točke 4. Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
14. „izdavatelj” znači izdavatelj financijskog instrumenta prema definiciji iz članka 3. stavka 1. točke 21. Uredbe (EU) br. 596/2014.

Članak 3.

Trgovanje na temelju povlaštenih informacija, preporuka da druga osoba trguje na temelju povlaštenih informacija ili poticanje druge osobe da trguje na temelju povlaštenih informacija

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da trgovanje na temelju povlaštenih informacija, preporuka da druga osoba trguje na temelju povlaštenih informacija ili poticanje druge osobe da trguje na temelju povlaštenih informacija, kako je navedeno u stavcima od 2. do 8., predstavljaju kaznena djela barem u ozbiljnim slučajevima i kada su počinjeni namjerno.

2. Za potrebe ove Direktive, do trgovanja na temelju povlaštenih informacija dolazi kada osoba posjeduje povlaštene informacije i koristi te informacije, izravno ili neizravno, pri stjecanju ili otpuštanju financijskog instrumenta na koji se ta informacija odnosi, za vlastiti račun ili za račun treće osobe.

3. Ovaj članak primjenjuje se na svaku osobu koja posjeduje povlaštene informacije zbog činjenice da ta osoba:

- (a) član je u administrativnim, upravljačkim ili nadzornim tijelima izdavatelja ili sudionika na tržištu emisijskih jedinica;
- (b) posjeduje udio u kapitalu izdavatelja ili sudionika na tržištu emisijskih jedinica;
- (c) ima pristup informacijama tijekom obavljanja posla, profesije ili dužnosti; ili
- (d) sudjeluje u kriminalnim aktivnostima.

Ovaj članak primjenjuje se i na svaku osobu koja je do povlaštenih informacija došla pod okolnostima koje se razlikuju od onih iz prvog podstavka kada je ta osoba svjesna da je riječ o povlaštenim informacijama.

4. Korištenje povlaštenih informacija za otkazivanje ili izmjenu naloga u vezi s financijskim instrumentom na koji se ta informacija odnosi kad je nalog dan prije nego što je dotična osoba posjedovala povlaštenu informaciju također se smatra trgovanjem na temelju povlaštenih informacija.

5. U pogledu dražbi emisijskih jedinica ili drugih proizvoda na dražbi koji se na njima temelje koje se održavaju u skladu s Uredbom (EU) br. 1031/2010, korištenje povlaštenih informacija iz stavka 4. ovog članka obuhvaća i podnošenje, promjenu ili povlačenje ponude za kupnju od strane osobe za vlastiti račun ili za račun treće strane.

6. Za potrebe ove Direktive, preporuka da druga osoba trguje na temelju povlaštenih informacija ili poticanje druge osobe da trguje na temelju povlaštenih informacija pojavljuje se kada osoba posjeduje povlaštene informacije i:

- (a) na temelju tih informacija preporučuje da druga osoba stekne ili otpusti financijske instrumente na koje se te informacije odnose, ili potiče tu osobu na takvo stjecanje ili otpuštanje; ili
- (b) na temelju tih informacija preporučuje da druga osoba otkáže ili izmijeni nalog u vezi s financijskim instrumentom na koji se ta informacija odnosi, ili potiče tu osobu na takvo otkazivanje ili izmjenu.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (SL L 326, 8.12.2011., str. 1.).

7. Korištenje preporuka ili poticanja iz stavka 6. predstavlja trgovanje na temelju povlaštenih informacija kada je osoba koja preporučuje ili potiče svjesna da se to temelji na povlaštenim informacijama.

8. Za potrebe ovog članka, samom činjenicom da osoba posjeduje ili je posjedovala povlaštene informacije ne podrazumijeva se da je ta osoba iskoristila te informacije i da je stoga trgovala na temelju povlaštenih informacija na osnovi nekog stjecanja ili otpuštanja kada se njezino ponašanje može okvalificirati kao legitimno ponašanje u skladu s člankom 9. Uredbe (EU) br. 596/2014.

Članak 4.

Nezakonito objavljivanje povlaštenih informacija

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da nezakonito objavljivanje povlaštenih informacija kako je navedeno u stavcima od 2. do 5. predstavlja kazneno djelo barem u ozbiljnim slučajevima i kada je počinjeno s namjerom.

2. Za potrebe ove Direktive, do nezakonitog objavljivanja povlaštenih informacija dolazi kada osoba posjeduje povlaštene informacije i te informacije objavi bilo kojoj drugoj osobi, osim kada je to objavljivanje dio uobičajenog obavljanja posla, profesije ili dužnosti, uključujući i kada se to objavljivanje može okvalificirati kao istraživanje tržišta koje se provodi u skladu s člankom 11. stavcima od 1. do 8. Uredbe (EU) br. 596/2014.

3. Ovaj članak primjenjuje se na sve osobe koje se nalaze u situacijama ili okolnostima iz članka 3. stavka 3.

4. Za potrebe ove Direktive, daljnje objavljivanje preporuka ili poticanja drugih iz članka 3. stavka 6. predstavlja nezakonito objavljivanje povlaštenih informacija u skladu s ovim člankom kada je osoba koja objavljuje preporuku ili poticanje svjesna da se to temeljilo na povlaštenim informacijama.

5. Ovaj članak primjenjuje se u skladu s potrebom zaštite slobode tiska i slobode izražavanja.

Članak 5.

Manipuliranje tržištem

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da manipuliranje tržištem kako je navedeno u stavku 2. predstavlja kazneno djelo barem u ozbiljnim slučajevima i kada je počinjeno s namjerom.

2. Za potrebe ove Direktive manipuliranje tržištem obuhvaća sljedeće aktivnosti:

(a) izvršavanje transakcije, davanje naloga za trgovanje ili bilo koji drugi postupak kojim se:

i. daju neistiniti ili obmanjujući znakovi u pogledu ponude, potražnje ili cijene financijskog instrumenata ili povezanog promptnog ugovora za robu; ili

ii. cijena jednog ili nekoliko financijskih instrumenata ili povezanog promptnog ugovora za robu održava na neuobičajenoj ili umjetnoj razini;

osim ako su razlozi zbog kojih je osoba koja je izvršila transakciju ili dala nalog za trgovanje legitimni, a ta je transakcija ili nalog za trgovanje u skladu s prihvaćenom tržišnom praksom u dotičnom mjestu trgovanja;

(b) izvršavanje transakcije, davanje naloga za trgovanje ili bilo koja druga aktivnost ili postupak koji utječu na cijenu jednog ili nekoliko financijskih instrumenata ili povezanog promptnog ugovora za robu u kojima se upotrebljavaju fiktivni postupci ili bilo koji drugi oblik obmane ili prijevare;

- (c) širenje informacija preko medija, uključujući internet, ili bilo kojim drugim sredstvom, čime se daju neistiniti ili obmanjujući znakovi u pogledu ponude, potražnje ili cijene financijskog instrumenta ili povezanog promptnog ugovora za robu ili održava cijena jednog ili nekoliko financijskih instrumenata ili povezanog promptnog ugovora za robu na neuobičajenoj ili umjetnoj razini kada osobe koje su proširile informacije stječu, za sebe ili za drugu osobu, prednost ili korist od širenja dotičnih informacija; ili
- (d) proslijeđivanje neistinitih ili obmanjujućih informacija ili davanje neistinitih ili obmanjujućih osnovnih podataka ili bilo koji drugi postupak kojim se manipulira izračunom referentnih vrijednosti.

Članak 6.

Poticanje i pomaganje te pokušaj

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su poticanje i pomaganje u počinjenju kaznenih djela iz članka 3. stavaka od 2. do 5. te članka 4. i 5. kažnjivi kao kazneno djelo.
2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da je pokušaj počinjenja bilo kojeg od kaznenih djela iz članka 3. stavaka od 2. do 5. i stavka 7. te članka 5. kažnjiv kao kazneno djelo.
3. Članak 3. stavak 8. primjenjuje se *mutatis mutandis*.

Članak 7.

Kaznenopravne sankcije za fizičke osobe

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osiguravale da su kaznena djela iz članka od 3. do 6. kažnjiva učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznenopravnim sankcijama.
2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su kaznena djela iz članka 3. i 5. kažnjiva maksimalnim trajanjem kazne zatvora od najmanje četiri godine.
3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da je kazneno djelo iz članka 4. kažnjivo maksimalnim trajanjem kazne zatvora od najmanje dvije godine.

Članak 8.

Odgovornost pravnih osoba

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pravne osobe mogu biti odgovorne za kaznena djela iz članka od 3. do 6. koja u njihovu korist počini bilo koja osoba, samostalno ili kao član tijela te pravne osobe, koja ima rukovodeći položaj kod te pravne osobe koji se temelji na:
 - (a) ovlasti za zastupanje te pravne osobe;
 - (b) ovlasti za donošenje odluka u ime te pravne osobe; ili
 - (c) ovlasti za provedbu kontrole unutar te pravne osobe.
2. Države članice također poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pravne osobe mogu biti odgovorne kada je nedostatak nadzora ili kontrole od strane osobe iz stavka 1. omogućio da njoj podređena osoba u korist te pravne osobe počini kazneno djelo iz članka od 3. do 6.
3. Odgovornost pravnih osoba na temelju stavaka 1. i 2. ne isključuje kazneni postupak protiv fizičkih osoba koje su uključene kao počinitelji, poticatelji ili supočinitelji kaznenih djela iz članka od 3. do 6.

*Članak 9.***Sankcije za pravne osobe**

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osiguravale da pravna osoba koja se smatra odgovornom u skladu s člankom 8. podliježe učinkovitim, proporcionalnim i odvratajućim sankcijama, koje uključuju kaznenopravne ili nekaznenopravne novčane kazne te koje mogu uključivati i druge sankcije, kao što su:

- (a) ukidanje prava na javne naknade ili pomoć;
- (b) privremena ili stalna zabrana obavljanja trgovačke djelatnosti;
- (c) stavljanje pod sudski nadzor;
- (d) sudska likvidacija;
- (e) privremeno ili trajno zatvaranje ustanova koje su korištene za počinjenje kaznenog djela.

*Članak 10.***Jurisdikcija**

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi ustanovile svoju jurisdikciju za kaznena djela iz članaka od 3. do 6. kada je kazneno djelo počinjeno:

- (a) djelomično ili u cijelosti na njihovom državnom području; ili
- (b) od strane jednog od njihovih državljana, barem u slučajevima u kojima se određeno djelo smatra kaznenim djelom u mjestu počinjenja.

2. Država članica obavješćuje Komisiju kada odluči ustanoviti daljnju jurisdikciju za kaznena djela iz članaka od 3. do 6. koja su počinjena izvan njezinog državnog područja kada:

- (a) počinitelj ima uobičajeno boravište na njezinom državnom području; ili
- (b) kazneno djelo počinjeno je u korist pravne osobe koja na njezinom državnom području ima poslovni nastan.

*Članak 11.***Osposobljavanje**

Ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa i razlike u organizaciji pravosuđa širom Unije, države članice traže od nadležnih za osposobljavanje sudaca, tužitelja, policije, zaposlenih u pravosuđu te osoblja onih nadležnih tijela koja su uključena u kazneni postupak i istražne radnje da osiguraju odgovarajuće osposobljavanje u vezi s ciljevima ove Direktive.

*Članak 12.***Izvješće**

Komisija do 4. srpnja 2018. izvješćuje Europski parlament i Vijeće o funkcioniranju ove Direktive i, prema potrebi, o potrebi za njezinom izmjenom, uključujući u vezi s tumačenjem ozbiljnih slučajeva kako je navedeno u članku 3. stavku 1., članku 4. stavku 1. i članku 5. stavku 1., visinom sankcija predviđenih u državama članicama i mjerom u kojoj su usvojeni fakultativni elementi iz ove Direktive.

Izvješću Komisije prema potrebi se prilaže zakonodavni prijedlog.

Članak 13.**Prenošenje**

1. Države članice donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 3. srpnja 2016. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mjera.

One te mjere primjenjuju od 3. srpnja 2016. podložno stupanju na snagu Uredbe (EU) br. 596/2014.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se prilikom njihove službene objave uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 14.**Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 15.**Adresati**

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Strasbourgu 16. travnja 2014.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednik
D. KOURKOULAS